

САРАЈЕВО — Немачки политичар **Кристијан Шмит** преузео је дужност Високог представника међународне заједнице у Босни и Херцеговини најавивши provedбу реформи које би земљи омогућиле чланство у Европску унију.

У ексклузивном интервјуу за босански сервис Гласа Америке говорио је о актуелним политичким темама, односу према бх. политичарима, provedби Закона о забрани негирања геноцида те о утјецају Сједињених Америчких Држава и Њемачке на земље Балкана.

Глас Америке: *Господине Шмит, званично сте преузели дужност Високог представника међународне заједнице у БиХ од господина Валентина Инцка. Колико сте, до сада, имали прилику посматрати политичку климу у БиХ? Гдје сте уочили највеће недостатке?*

Шмит: Када говоримо о политичкој клими у БиХ, температуре брзо расту. Видим прегријавање, а обично након тога слиједи хлађење. Миран разговор није могућ током

таквог прегријавања, а искуство показује да тада није могуће доносити оптималне одлуке.

Глас Америке: Претходних дана сте свједочили реакцијама из босанскохерцеговачког ентитета Република Српска, како на рад међународне заједнице, тако и на Ваше именовање. Казали сте да је сада политичка клима прегријана, али да долази хлађење. Шта сте конкретно мислили? Да ли управо на ставове политичара из РС-а који негодују Ваш долазак у БиХ?

Шмит: Сматрам да у БиХ у цијелости треба разговарати о важним темама за земљу, што, такођер, подразумијева моју, али и улогу међународне заједнице. Све су то питања која се у оквиру правних оквира дају брзо ријешити, тако да се тиме не бих замарао. Ја сам за легитимност обављања задатака које је међународна заједница пренијела на мене и то ћу и чинити. Од тога полазим и заиста сам оптимиста да када се температуре смање да ћемо бити у прилици разговарати о важним питањима. Мислим на пресуду **Сејдић-Финци**

, измјене Изборног закона, али и цијели низ инвестицијских питања тема које се вежу за законодавство. Доста тога је на столу и ријеч је о томе шта морамо учинити и на који начин, а не о некаквој изборној кампањи.

Глас Америке: Поменули сте измјене Изборног закона, а Босну и Херцеговину 2022. године очекују Опћи избори. Ако владајуће странке у БиХ не постигну договор у вези измјена Изборног закона, да ће бити могуће провести изборе? Како би тада реагирала међународна заједница?

Шмит: Изборни закон већ постоји. Он треба бити побољшан и измијењен. Избори се морају и требају одржати, тако да је то уједно и напомена, у смислу да мора постојати договор. Наравно да неће постојати Изборни закон гдје ће једна страна бити задовољна 100, а друга само 20 посто. То можда и није добро за све, међутим, све су то потешкоће демократије, а демократија значи институцијски компромис. Ако постоји спремност на компромис, онда се налази рјешење.

Глас Америке: Господин Инцко је прије самог одласка из БиХ донио Закон о забрани негирања геноцида. У Федерацији БиХ је прихваћен, у Републици Српској, очекивано, није. Како коментирате саму одлуку о доношењу закона, врло оштре ставове политичара из Републике Српске и на који начин мислите да га је могуће имплементирати?

Шмит: Ставке у Закону су дио 14 увјета који се вежу за приступање земље Еуропској унији. Дакле, све је то садржано у једном документу и говоримо о стандардима ЕУ. Мене не изненађује сам закон, већ цијела дискусија која се развила у вези тога. Нико нема право, како се инсинуира, да одговорност приписује РС-у. Овдје говоримо о индивидуалним дјелима која су почињена и она се морају процесуирати индивидуално. Као неко ко долази из земље која је процесуирала таква кривична дјела, дао бих препоруку да најприје морамо имати поштивање за мртве, а друго, морамо гледати у будућност која доноси мноштво изазова којима се требамо бавити. Тако да, заиста сам изненађен интензитетом ангажмана и бављења овом темом. Умјесто тога, морамо гледати ка напријед, а никако то не можемо приписивати цијелој једној етничкој скупини или земљи. То није прихватљиво.

Када говоримо о Закону о забрани негирања геноцида, не можемо дјеловати на цивилно друштво. Филм “*Quo vadis, Aida*” редитељице **Јасмила Жбанић**, који говори о Сребреници и о почињеним злочинима, завршава се сценом гдје дјеца различите етничке припадности, у школи, заједно, припремају једну изведбу. Сви се ми морамо запитати, укључујући и политичаре, али и родитеље, очеве и мајке, шта преносимо на дјецу? Да ли им желимо говорити о томе ко је био бољи или лошији или порука треба бити - “да се тако нешто никада више не смије десити”. Управо то треба бити наш поглед у будућност. Ја ћу се борити за то.

Глас Америке: *Исправно је када кажете да требамо имати поглед у будућност, али скоро сваки дан свјedoци немира на политичкој сцени. На примјер, члан Предсједништва БиХ **Милорад Додик** је изјавио да “ако неко покуша да хапси, приводи (реферирајући се на Закон о забрани негирања геноцида, оп.а.) полиција Републике Српске ће то спречавати”, позивајући све људе у Републици Српској да “приликом сваког сазнања о евентуалном дјеловању државних органа, обавијесте надлежну полицију”. Какав је став међународне заједнице у оваквим и сличним случајевима?*

Шмит: Остајем при ставу да је то тема за правосуђе. То је објављено у Службеном листу БиХ и односи се на цијелу земљу. Имам повјерење у правосуђе да ће се бавити тиме. С друге стране, остаје политички аспект гдје се поставља питање - како то може довести до цијеле ове дискусије? Морамо раздвојити ентитете и историјску одговорност коју имају појединци. Навест ћу примјер Ратка Младића и његове пресуде пред Међународним судом у Хаагу. И даље имам јасан став - морамо гледати напријед.

Глас Америке: *У Босни и Херцеговини се очекују одређене реформе на међународном плану у контексту доласка Јосепха Бидена у Бијелу кућу, али и имплицирања Вашег доласка у БиХ од стране њемачке канцеларке Ангеле Меркел. Њих двоје дијеле слично виђење стања у БиХ. Какви су интереси Сједињених Америчких Држава и Њемачке на Балкану и у БиХ?*

Шмит: □ Када говоримо о интересима Сједињених Америчких Држава и Њемачке, ријеч је о цјелокупним интересима међународне заједнице, о томе да се треба наставити развој БиХ као одрживе демократије. Нажалост, током посљедњих година смо имали веома мали напредак, што никако није добро. Међутим, консилација се побољшала. С једне стране, амерички предсједник Биден који познаје владу, познаје Сарајево, теме о којима се говори и сам је ангажиран на томе. С друге стране, канцеларка Меркел која је сада у посљедњим мјесецима свога рада и врло интензивно се ангажира у оквиру Берлинског процеса. Ситуација у БиХ захтјева много више од пуког дипломатског језика - говоримо о повезивању средстава како бисмо постигли циљеве.

Оваква ситуација константна је десет година и нико не говори о БиХ. Треба ли о земљи говорити тек када дође до конфликта? То се не смије десити јер је на стотине хиљада људи страдало и ако то значи да морам бити неугодан и груб, то ћу онда, заиста, и бити. Када говоримо о власти, не говоримо о властитим интересима и џепу, већ о ангажману. Наравно, ја схватам и цјелокупну ситуацију и не критизирам јер желим, него јер желим радити уз компромис. Ако имамо земљу у којој само стари причају без постигнутог договора, а истовремено млади одлазе вани, онда је то знак да се сви грађани морају укључити у дјеловање и створити одређену перспективу. Ту говоримо о владавини права и перспективама за младе, јер, ипак, овај дио Еуропе треба бити домовина. Не смијемо се помирити с тако великим губицима и одласцима младих људи. Ја, свакако, нећу.

(Глас Америке)